

ความเสมอภาคทางการศึกษา : โอกาสการเข้าถึงและคุณภาพ

EQUITY IN EDUCATION : ACCESS AND QUALITY

รัตนารณ์ เขยชิต¹ สุमित สุวรรณ² และพัชรภา ตันติชูเวช³

Rattanaporn Choeichit¹ Sumit Suwan² and Patcharapa Tantichuwet³

คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

Faculty of Education and Development Sciences, Kasetsart University Kamphaeng Saen Campus

E-mail: Rattanaporn.Choei@ku.th

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มุ่งศึกษาความเสมอภาคทางการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตและโอกาสทางสังคมของประชากร แม้ว่าประเทศไทยจะมีนโยบายและกฎหมายที่สนับสนุนการศึกษาสำหรับทุกคน แต่ในทางปฏิบัติยังมีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่เป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไข บทความนี้มุ่งวิเคราะห์ความเสมอภาคทางการศึกษาใน 4 ประเด็น ได้แก่ 1) การเข้าถึงการศึกษาสำหรับทุกกลุ่มประชากร ซึ่งมีความท้าทายโดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทและกลุ่มเปราะบางทั้งเด็กยากจนและเด็กต่างด้าว 2) คุณภาพการศึกษาที่เท่าเทียมกัน ซึ่งได้รับผลกระทบจากความแตกต่างของทรัพยากรระหว่างโรงเรียนในเมืองและชนบท 3) การสนับสนุนทางเศรษฐกิจและสังคม โดยสถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีผลโดยตรงต่อโอกาสทางการศึกษา และ 4) ระบบวัดและประเมินผลที่เป็นธรรมและครอบคลุม ซึ่งยังคงใช้มาตรฐานเดียวกันโดยไม่คำนึงถึงบริบทที่แตกต่างกันของผู้เรียน นอกจากนี้ยังได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาในการเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้แบบปรับตัว (Adaptive Learning Technology) เพื่อลดอุปสรรคในการเข้าถึงการศึกษา การพัฒนาครูและหลักสูตรให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่หลากหลาย โดยใช้แนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการสนับสนุนการศึกษาโดยการถอดบทเรียนจากประเทศนิวซีแลนด์ และการออกแบบระบบการประเมินผลที่ยืดหยุ่นและสะท้อนศักยภาพที่แท้จริงของผู้เรียนโดยการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ซึ่งจะเป็นแนวทางที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำและส่งเสริมการจัดการศึกษาให้เท่าเทียมและมีคุณภาพต่อไป

คำสำคัญ: ความเสมอภาคทางการศึกษา , การเข้าถึงการศึกษา , คุณภาพการศึกษา

*Received March 24, 2025; Revised April 14, 2025; Accepted April 22, 2025

Abstract

Equity in education is a crucial factor influencing the quality of life and social opportunities of the population. Although Thailand has policies and laws supporting education for all, disparities in educational access and quality remain significant challenges. This article analyzes equity in education through four key aspects: (1) Access to education for all populations, which presents challenges, particularly in rural areas and among vulnerable groups such as impoverished children and migrant students; (2) Equal quality of education, which is affected by disparities in resources between urban and rural schools; (3) Economic and social support, as family economic status directly impacts educational opportunities; and (4) Fair and inclusive assessment systems, which currently apply uniform standards without considering the diverse contexts of learners. In addition, this study presents strategic approaches to fostering educational equity. These include the use of Adaptive Learning Technology to reduce barriers to access, the development of teachers and curricula tailored to diverse learners based on the concept of School as a Learning Community (SLC), the promotion of collaboration between the public and private sectors to support education—drawing lessons from New Zealand’s educational model, and the design of flexible assessment systems that genuinely reflect students’ potential through the use of constructive feedback. These approaches aim to bridge educational gaps and promote a more equitable and high-quality education system for all.

Keywords: Equity in education , Access to education , Quality of education

บทนำ

โลกของเราประกอบด้วยผู้คนหลากหลายเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรมและวิถีชีวิต ถึงแม้ว่าจะมีความแตกต่างกันแต่ทุกคนล้วนมีคุณค่าและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน ดังในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ซึ่งเป็นเอกสารสำคัญที่วางรากฐานด้านสิทธิมนุษยชนในระดับสากล โดยมุ่งเน้นการยืนยันสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ Ministry of Foreign Affairs (2008) หลักการดังกล่าวได้รับการปรับใช้และแปลงเป็นกรอบแนวคิดที่ส่งผลต่อการพัฒนากฎหมายและนโยบายสิทธิมนุษยชนในหลายประเทศ ประเทศไทยได้นำหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนมาประยุกต์ใช้ในทุกด้าน ในด้านการศึกษาปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 10 ระบุว่า “รัฐต้องจัดการศึกษาให้แก่บุคคลทุกคนอย่างเท่าเทียมกันในระดับพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่า” Royal Thai Government Gazette (1999) เช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 54 ระบุว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่า 12 ปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่า” Royal Thai Government Gazette (2017)

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรและสร้างความก้าวหน้าให้กับสังคม อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประเทศไทยจะมีนโยบายและกฎหมายที่สนับสนุนการศึกษาเพื่อความเสมอภาคทั้ง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ซึ่งกำหนดให้การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นสิทธิของประชาชนทุกคนโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายแล้วก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติยังคงมีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่เป็นปัญหาสำคัญส่งผลกระทบต่อโอกาสในการเรียนรู้ของผู้เรียนในกลุ่มต่าง ๆ ปัญหานี้มีมิติที่ซับซ้อนและต้องได้รับการแก้ไขในหลายด้าน ได้แก่ การเข้าถึงการศึกษา คุณภาพการศึกษา ความเหลื่อมล้ำด้านเศรษฐกิจ ระบบวัดและประเมินผลที่เป็นธรรมและครอบคลุม

ความท้าทายในการเข้าถึงการศึกษา ยังคงเป็นปัญหาสำคัญโดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทและกลุ่มเปราะบาง เช่น เด็กจากครอบครัวยากจน เด็กต่างด้าว เด็กที่มีความต้องการพิเศษ รวมทั้งปัจจัยด้านภูมิศาสตร์ การเดินทาง และข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐาน ส่งผลให้เด็กจำนวนมากไม่สามารถเข้าเรียนได้อย่างต่อเนื่อง รัฐบาลได้ออกนโยบายและมาตรการต่าง ๆ เพื่อช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เช่น โครงการเรียนฟรี 15 ปี การสนับสนุนทุนการศึกษา โครงการอาหารกลางวัน แต่ยังคงมีความท้าทายในการดำเนินการให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและทั่วถึง

ความแตกต่างด้านคุณภาพการศึกษายังคงเป็นปัญหาสำคัญ โรงเรียนในเมืองมักมีทรัพยากรเพียบพร้อม ครูที่มีคุณภาพ หลักสูตรที่ทันสมัย และสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ในขณะที่โรงเรียนในชนบทมักขาดแคลนงบประมาณและบุคลากร ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้ หลักสูตรและสื่อการเรียนรู้อยู่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนทุกกลุ่ม เด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือเด็กจากกลุ่มชาติพันธุ์ที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแรก มักพบอุปสรรคในการเรียนรู้เนื่องจากหลักสูตรที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ครูมีบทบาทสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การพัฒนาครูให้สามารถสอนในบริบทที่แตกต่างกัน เช่น การใช้เทคนิคการสอนที่ยืดหยุ่น การออกแบบกิจกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ซึ่งอาจจะช่วยให้การศึกษามีความเท่าเทียมมากขึ้น Pisa Thailand (2018)

สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีความสัมพันธ์โดยตรงกับโอกาสทางการศึกษา ครอบครัวที่มีรายได้น้อยมักประสบปัญหาในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน เนื่องจากค่าใช้จ่ายแฝง เช่น ค่าเดินทาง ค่าอาหาร และอุปกรณ์การเรียน แม้ว่ารัฐบาลจะมีนโยบายช่วยเหลือ เช่น ทุนการศึกษา อาหารกลางวัน อุปกรณ์การเรียนฟรี แต่ยังมีช่องว่างที่ทำให้เด็กบางกลุ่มไม่ได้รับความช่วยเหลืออย่างทั่วถึง นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของภาครัฐและเอกชนในการสนับสนุนการศึกษาหรือการถอดบทเรียนจากประเทศที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาก็อาจเป็นแนวทางหนึ่งให้ประเทศไทยได้มีทางออกในการแก้ปัญหา Ratana (2015)

ระบบการวัดผลและประเมินผลก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเสมอภาคทางการศึกษา ปัจจุบันการประเมินผลทางการศึกษาในประเทศไทยยังมีลักษณะเป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยอิงจากการสอบซึ่งอาจไม่สะท้อนศักยภาพที่แท้จริงของผู้เรียนจากบริบทที่แตกต่างกัน การใช้เกณฑ์เดียวกันในการวัดผลอาจสร้างความได้เปรียบให้กับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีโอกาสทางการศึกษาและทรัพยากรที่ดีกว่า ในขณะที่นักเรียนจากกลุ่มเปราะบางอาจไม่ได้รับการประเมินที่สะท้อนถึงความสามารถที่แท้จริงของพวกเขา การพัฒนาแนวทางการประเมินที่ยืดหยุ่นและสะท้อนถึง ศักยภาพและความถนัดของผู้เรียนแต่ละคน จะช่วยทำให้เกิดความเป็นธรรมทางการศึกษาได้มากขึ้น ความเสมอภาคทางการศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม แม้ว่าประเทศไทยจะมีความพยายามในการส่งเสริมการศึกษาที่เท่าเทียมผ่านกฎหมายและนโยบายต่าง ๆ แต่ยังคงมีความท้าทายในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเข้าถึงการศึกษา คุณภาพการศึกษาที่เท่าเทียมกัน การสนับสนุนทางเศรษฐกิจและสังคม ระบบการวัดผลและประเมินผลที่เป็นธรรม

บทความนี้จะนำเสนอการจัดการศึกษาเพื่อความเสมอภาค โดยมุ่งเน้นการสร้างระบบการศึกษาที่สามารถรองรับความหลากหลายของผู้เรียน ลดอุปสรรคในการเข้าถึงการศึกษา และออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่สะท้อนถึงศักยภาพที่แท้จริงของผู้เรียน เพื่อให้มั่นใจว่าทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมและมีคุณภาพ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศในระยะยาว

เนื้อหา

การเข้าถึงการศึกษา

ความแตกต่างด้านคุณภาพการศึกษาระหว่างโรงเรียนในเมืองและชนบทยังคงเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อโอกาสและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน โดยโรงเรียนในเมืองมักมีทรัพยากรและเทคโนโลยีที่ทันสมัยกว่า ขณะที่โรงเรียนในชนบทยังขาดแคลนอุปกรณ์ บุคลากรที่มีคุณภาพ และแหล่งการเรียนรู้ที่เพียงพอ การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้จึงเป็นแนวทางสำคัญในการลดช่องว่างดังกล่าว โดยช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาคุณภาพสูงได้จากทุกที่ทุกเวลา ในยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษา การใช้เทคโนโลยีในระบบการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถมองข้ามได้ โดยเฉพาะในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เสมอภาคและเข้าถึงได้สำหรับนักเรียนทุกคน โดยเทคโนโลยีสามารถเปิดโอกาสให้การศึกษาไม่ถูกจำกัดโดยสถานที่ เวลา หรือรูปแบบของการเรียนรู้ หนึ่งในตัวอย่างที่สำคัญ คือ การใช้ E-Learning หรือการเรียนออนไลน์ ซึ่งทำให้นักเรียนสามารถเข้าถึงหลักสูตรและแหล่งข้อมูลการศึกษาที่หลากหลายได้จากทุกที่ ไม่ว่าจะเป็นคอร์สเรียนออนไลน์ วิดีโอการสอน หรือการเรียนผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโลกออนไลน์ การเรียนรู้แบบนี้เราเรียกว่าหลักสูตรที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ (Accessible Curriculum) ผู้เรียนสามารถใช้ได้จริง โดยไม่จำกัดแค่ในห้องเรียน ซึ่งเหมาะสำหรับการเรียนรู้ที่แตกต่างกันไปตามความสามารถของนักเรียนแต่ละคน Down's Syndrome Association (2023)

การพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนทุกกลุ่มสามารถทำได้ผ่านโดยใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้แบบปรับตัว (Adaptive Learning Technology) ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่สามารถปรับเปลี่ยนเนื้อหาและรูปแบบการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถและจังหวะการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล เทคโนโลยีนี้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ในระดับที่ตรงกับศักยภาพของตนเอง ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษา และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากการพัฒนาสื่อและหลักสูตรแล้ว การฝึกอบรมและพัฒนาครูให้สามารถสอนในบริบทที่แตกต่างกันเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญในการสร้างคุณภาพการศึกษาที่เท่าเทียม เทคโนโลยีสามารถช่วยในการพัฒนาครูได้หลายรูปแบบ เช่น การใช้ปัญญาประดิษฐ์ หรือ Artificial Intelligence (AI) แพลตฟอร์มออนไลน์ในการฝึกอบรมครูอย่างต่อเนื่อง หรือการสร้างโลกเสมือนจริง Virtual Reality (VR) และ Augmented Reality (AR) ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่น่าทึ่ง เสียง ข้อมูลดิจิทัล มาจำลองสถานการณ์การสอนในห้องเรียนจริง ทำให้ครูสามารถเตรียมความพร้อมและปรับตัวให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนที่หลากหลายมากขึ้น นอกจากนี้ การเรียนรู้แบบเน้นจุดแข็ง Strength-Based Approach ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนโดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสนับสนุน จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับโอกาสพัฒนาทักษะตามความถนัดของตนเอง ไม่ว่าจะอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ ทั้งหมดนี้ส่งผลให้การศึกษาเป็นไปอย่าง เท่าเทียมและมีคุณภาพ โดยไม่ขึ้นอยู่กับข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์หรือทรัพยากรของโรงเรียน Google Blog (n.d.)

คุณภาพการศึกษาที่เท่าเทียมกัน

ปัจจุบันระบบการศึกษาไทยยังคงใช้แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ยึดมาตรฐานเดียวกันสำหรับนักเรียนทุกคน ซึ่งมักไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างของศักยภาพ ความสนใจ และพื้นฐานการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งผลให้เกิดปัญหาความไม่เสมอภาคทางการศึกษา โดยเฉพาะในเรื่องของโอกาสการเรียนรู้ที่ไม่เท่ากันสำหรับนักเรียนแต่ละกลุ่ม แนวคิด “One Size Fits All” ซึ่งเป็นการออกแบบหลักสูตรและวิธีสอนแบบเดียวกันสำหรับทุกคน ทำให้บางกลุ่มนักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ดี ขณะที่อีกหลายกลุ่มกลับรู้สึกว่าการเรียนการสอนไม่ตอบโจทย์ความต้องการของตนเอง จึงทำให้ศักยภาพของนักเรียนไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ Educa Thai (n.d.) ระบบการศึกษาที่มุ่งเน้นการสอบมากกว่าการเรียนรู้ยังเป็นอีกปัจจัยที่ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคนี้รุนแรงขึ้น นักเรียนจำนวนมากถูกผลักดันให้เรียนเพื่อสอบ มากกว่าที่จะเรียนเพื่อเข้าใจ ทำให้เกิดปรากฏการณ์สอนเพื่อสอบ “Teaching to the Test” ซึ่งมุ่งเน้นสอนเฉพาะเนื้อหาที่จำเป็นสำหรับการสอบ โดยไม่คำนึงถึงการพัฒนาทักษะสำคัญต่าง ๆ เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา หรือทักษะที่จำเป็นสำหรับชีวิตในศตวรรษที่ 21 ซึ่งทำให้โอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะของนักเรียนในบางกลุ่มลดน้อยลง Reading Rockets (n.d.)

ในปัจจุบันห้องเรียนมีความหลากหลายมากขึ้นทั้งในด้านพหุวัฒนธรรมที่สะท้อนถึงความแตกต่างทางภาษา เชื้อชาติ และวิถีชีวิตของนักเรียน รวมถึงพหุปัญญาที่แสดงถึงความสามารถและศักยภาพในการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล การจัดการเรียนการสอนแบบเดียวกันสำหรับนักเรียนทุกคนอาจไม่ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ครูจำเป็นต้องออกแบบการสอนที่มีความหลากหลายและยืดหยุ่น เพื่อให้สอดคล้องกับความแตกต่างเหล่านี้ โดยคำนึงถึงทั้งความต้องการเฉพาะด้านของผู้เรียนและแนวทางที่ช่วยส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนแต่ละคนอย่างเต็มที่ การจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดอย่างเสมอภาคกับนักเรียนทุกคนจึงควรผสมผสานแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบพหุวัฒนธรรมและพหุปัญญาไปด้วยกัน ตามแนวคิด SLC (School as Learning Community) โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ ดังนี้

โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) หรือ SLC คืออะไร? SLC เป็นแนวทางของการปฏิรูปการศึกษา โดยการสร้างวิสัยทัศน์ใหม่ร่วมกัน เด็กทุกคนได้รับสิทธิในการเรียนรู้ ความเสมอภาค และคุณภาพการเรียนรู้สูงขึ้น และการเตรียมพร้อมสังคมสำหรับระบอบประชาธิปไตย ทุกคนต่างเป็นศูนย์กลางในโรงเรียน ยึด 3 ประเด็นสำคัญ 1) ประเด็นแห่งความเป็นสาธารณะ (Public Philosophy) หมายถึง ห้องเรียนและโรงเรียนคือพื้นที่สาธารณะเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันของทุกคน ไม่มีใครเป็นเจ้าของลำพัง การเรียนรู้เป็นไปเพื่อประโยชน์ร่วมกัน 2) ประเด็นความเป็นประชาธิปไตย (Democracy Philosophy) หมายถึง การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างเคารพ และเข้าอกเข้าใจ มีความสัมพันธ์แนบแน่น การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และไม่ทอดทิ้งใครแม้แต่คนเดียวให้อยู่ลำพังในชั้นเรียน และ 3) ประเด็นแห่งความเป็นเลิศ ซึ่งหมายถึง การตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล มุ่งสู่ความเป็นเลิศที่ไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน แต่จำเป็นต้องมองให้ไกล เพื่อพัฒนาศักยภาพแห่งการเรียนรู้ให้ยอดเยี่ยมที่สุดทั้งครูและนักเรียน โดยใช้ระบบกิจกรรม เพื่อช่วยฝึกฝนครูและนักเรียนให้มีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมพลังในห้องเรียน เกิดขึ้นที่ญี่ปุ่น โดย Prof. Manabu Sato, Ph.D. ปัจจุบันขยายออกเป็นวงกว้างในเอเชียผ่านเครือข่ายนานาชาติ เป็นเครื่องมือนำสู่การพัฒนาโรงเรียนแห่งศตวรรษที่ 21 Educa Thai (2020)

แนวทางของการปฏิรูปการศึกษาตามแบบ SLC ให้ความสนใจในทุกด้านตั้งแต่การจัดห้องเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เป็นกลุ่ม โดยจำนวนนักเรียนที่เหมาะสมจะมี 3-4 คน โดยใช้วิธีเลือกกันเอง แบบคละความถนัดทางการเรียนรู้ และแบบสุ่ม แต่จะต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ หากนักเรียนเรียนรู้ไม่เต็มศักยภาพของตนเองควร

จัดกลุ่มใหม่ นอกจากนี้แล้วห้องเรียนควรได้รับการปรับเปลี่ยน 4 สิ่งที่ต้องปรับในห้องเรียนคือ 1) เปลี่ยนตำแหน่งโต๊ะ (Placement) เปลี่ยนจากที่นั่งเดี่ยว/จับคู่ ให้เปลี่ยนเป็นกลุ่มเล็กๆ 3-4 คน หรือจัดโต๊ะเป็นรูปตัว U 2) ตำแหน่งของครูผู้สอน (Position) ครูไม่ควรยืนอยู่หน้าห้องเพียงอย่างเดียว ในห้องเรียนครูอยู่ได้ทุกที่ 3) ความสัมพันธ์ในห้องเรียน (Relationship) ครูควรสร้างความสัมพันธ์เชิงบวก ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน และนักเรียนกับครู โดยเฉพาะความสัมพันธ์ในการรับฟังซึ่งกันและกัน (Listening Relationship) 4) การสร้างสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ (Environment) ทำให้ห้องเรียนมีบรรยากาศที่ดีในการเรียน เป็นห้องเรียนที่เงียบเพื่อเปิดโอกาสได้ขบคิด ใช้เสียงเบาลงเพื่อให้ฟังกันและกันมากขึ้น และเกิดบรรยากาศอบอุ่นปลอดภัยไว้นื้อเชื่อใจกัน

วิธีการสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกตามวิธีของ SLC คือ 1) ทักษะคติของผู้สอนต้องดี ครูเป็นผู้นำ ครูที่ดีต้องไม่ทำงานด้วยปาก แต่จะทำงานด้วยหูคือฟังและใช้ตามองเป็นหลัก 2) การสร้างความสัมพันธ์ในการรับฟังซึ่งกันและกันให้เกิดในห้องเรียนโดยการมอบโอกาสให้นักเรียนในหลากหลายรูปแบบ เช่น ในห้องเรียนหนึ่งอาจจะมีนักเรียนเสียงนุ่มนวลโดนเสียงเพื่อนกลบหมด ครูจะต้องให้โอกาสเด็กคนนั้นได้พูดอีกครั้ง 3) การทบทวน ครูจะต้องทบทวนในสิ่งที่นักเรียนพูดมาว่าต้องการจะสื่อแบบนี้ใช่ไหม ครูอาจจะไม่จำเป็นต้องทำเอง แต่อาจจะให้นักเรียนคนอื่นที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันเป็นคนทวนให้เพื่อเป็นการกระตุ้นการรับฟังซึ่งกันและกัน นอกจากนี้แล้วอีก 1 ประเด็นสำคัญของการ SLC ก็คือการที่ผู้บริหาร ครู หรือผู้ปกครองได้เข้ามาสังเกตการสอน วัตถุประสงค์การสังเกตการสอนนี้ไม่ใช่เพื่อดูวิธีการสอนของครูแต่เป็นการเข้ามาดูพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนนั่นเอง โดยคุณครูที่สอนวิชาเดียวกันจะไม่ถูกจัดให้เข้าสังเกตการณ์สอน เนื่องจากลดความกังวลในการสอนของครูผู้สอน แต่จะให้คุณครูในวิชาอื่นๆที่สอนนักเรียนห้องนั้นๆได้เข้าสังเกต เพื่อได้เรียนรู้พฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนรายบุคคล ได้เข้าใจผู้เรียนมากยิ่งขึ้น โดยคุณครูที่เข้าสังเกตการณ์สอนจะต้องเลือกนักเรียน 1 คนที่คุณครูต้องการทำความเข้าใจหรืออยากพัฒนา เมื่อเข้าไปสังเกตการณ์สอนคุณครูมีหน้าที่ฟัง และสังเกตพฤติกรรม หรือบทสนทนาของนักเรียนคนนั้นๆโดยไม่เข้าไปรบกวนการเรียนการสอนของเด็ก เมื่อหมดคาบเรียนคุณครูผู้สอน ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองที่เข้าสังเกตการณ์จะทำการและเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อสะท้อนถึงที่ได้พบให้ทุกคนได้รับฟัง และช่วยกันหาแนวทางการส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคล นอกจากนั้นแล้วยังช่วยให้คุณครูได้เข้าใจในตัวผู้เรียนมากยิ่งขึ้นด้วย Educa Thai (2020)

ดังนั้นโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community: SLC) เป็นแนวคิดที่มีศักยภาพในการตอบสนองความหลากหลายของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครู นักเรียน ผู้บริหาร และชุมชน เพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนเป็นพื้นที่แห่งการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านวิชาการและด้านคุณภาพชีวิต การนำแนวคิด SLC มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในบริบทของประเทศไทยที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ภาษา และพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เช่น ประเทศไทย จะช่วยให้ครูสามารถเข้าใจผู้เรียนในเชิงลึกมากขึ้น ซึ่งความเข้าใจนี้เป็นรากฐานสำคัญในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการเฉพาะบุคคลของผู้เรียนอย่างแท้จริง

การสนับสนุนทางเศรษฐกิจและสังคม

ความไม่เสมอภาคทางการศึกษาเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในหลายประเทศทั่วโลก โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย ซึ่งมักขาดโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม ประเทศนิวซีแลนด์เป็นหนึ่งในประเทศที่ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง โดยพัฒนาแนวทางที่ครอบคลุม

และใช้ข้อมูลเป็นฐานในการตัดสินใจ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าทรัพยากรที่จัดสรรลงไปเกิดประโยชน์สูงสุดและช่วยลดช่องว่างทางการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยหัวใจสำคัญของแนวทางนี้อยู่ที่ ระบบจัดสรรงบประมาณทางการศึกษา (Design System) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้รัฐบาลสามารถวางแผนและจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาจากปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียนและชุมชนโดยรอบ เช่น ขนาดของบ้าน จำนวนห้องในบ้าน ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ข้อมูลเหล่านี้จะถูกเก็บรวบรวมและวิเคราะห์เป็นค่าสถิติแห่งชาติทุก ๆ 5 ปี เพื่อนำไปใช้เป็นเกณฑ์ในการกระจายทรัพยากรให้กับโรงเรียนทั่วประเทศ วิธีการนี้ช่วยให้รัฐบาลสามารถระบุได้อย่างแม่นยำว่า โรงเรียนใดต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด และควรได้รับงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนนักเรียนที่มีความเปราะบาง แนวทางสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การสนับสนุนงบประมาณให้โรงเรียนในลักษณะที่ตรงจุด (Targeted Funding) โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกลหรือมีประชากรที่ได้รับการศึกษาน้อย จะได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณมากขึ้นตามความจำเป็น ทั้งนี้เพราะนิวซีแลนด์ตระหนักว่าการแก้ไขปัญหาความไม่เสมอภาคไม่ได้หมายถึงการจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนทุกแห่งเท่าเทียมกัน แต่เป็นการให้งบประมาณตามความต้องการที่แตกต่างกันของแต่ละพื้นที่ อีกหนึ่งองค์ประกอบสำคัญของแนวทางนี้ คือ การลงทุนในครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยรัฐบาลมุ่งเน้นการเพิ่มเงินเดือนและสวัสดิการให้กับครู รวมถึงการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนาทักษะของครูอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะครูเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษา การสนับสนุนให้ครูมีทรัพยากรที่เพียงพอในการสอนจะช่วยให้พวกเขาสามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ นิวซีแลนด์ยังใช้ดัชนีชี้วัดความเสมอภาคทางการศึกษา (Equity Index) ซึ่งใช้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยมีตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจและสังคมมากกว่า 37 หัวข้อ เพื่อจัดอันดับความจำเป็นของโรงเรียนในการรับงบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติม และเป็นตัวช่วยในการประเมินและวางแผนจัดสรรทรัพยากร สิ่งนี้ทำให้รัฐบาลสามารถติดตามแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงและปรับแผนงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริงอยู่เสมอ ซึ่งช่วยให้อุ่นใจได้ว่าทรัพยากรที่จัดสรรลงไปสามารถช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเปราะบางได้อย่างแท้จริง แนวทางนี้ได้รับการประเมินว่ามีประสิทธิภาพสูง โดยหลังจากดำเนินการไปเป็นเวลา 3-5 ปี พบว่า 90% ของโรงเรียนที่ได้รับการสนับสนุนสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างชัดเจน แม้ว่าจะมีบางโรงเรียนที่ต้องเผชิญกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงของงบประมาณในช่วงแรก แต่ในระยะยาว ระบบนี้ช่วยให้เกิดความสมดุลในการกระจายทรัพยากร และทำให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษาที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น Equitable Education Fund (2020)

ระบบการวัดและประเมินผลที่เป็นธรรมและครอบคลุม

ระบบการศึกษาในปัจจุบันมักกำหนดมาตรฐานและเกณฑ์วัดผลที่เหมือนกันสำหรับนักเรียนทุกคน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างเฉพาะตัวของผู้เรียน ปัญหานี้สะท้อนให้เห็นชัดเจนในคำกล่าวของไอน์สไตน์ Zev (n.d.) ที่ว่า “Everybody is a genius. But if you judge a fish by its ability to climb a tree, it will live its whole life believing that it is stupid.” หากเราวัดศักยภาพของนักเรียนทั้งหมดด้วยเกณฑ์เดียวกันก็อาจทำให้ผู้เรียนบางคนรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองไม่มีความสามารถทั้งที่พวกเขาอาจมีศักยภาพในด้านอื่น ๆ ที่ไม่ได้ถูกนำมาพิจารณา ระบบการศึกษาที่ดีควรคำนึงถึงพหุปัญญา (Multiple Intelligences) และให้โอกาสนักเรียนได้แสดงความสามารถผ่านกระบวนการประเมินที่หลากหลาย นอกจากนี้แล้วแนวทางการประเมินในปัจจุบันมักมุ่งเน้นไปที่การจัดอันดับและตัดสินว่าใครเก่งหรืออ่อนมากกว่าที่จะใช้เป็นเครื่องมือเพื่อการพัฒนา ส่งผลให้นักเรียนหลายคนต้องเรียนเพื่อสอบ

มากกว่าที่จะเรียนรู้เพื่อเข้าใจ แนวคิดที่ว่า “Assess to progress, not to judge” สะท้อนให้เห็นว่าการประเมินที่มีประสิทธิภาพควรมุ่งเน้นไปที่การช่วยให้นักเรียนพัฒนาตนเอง มากกว่าการใช้ตัวเลขเพื่อตัดสินความสามารถของพวกเขา หากการประเมินถูกใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาแทนการจัดอันดับ ระบบการศึกษาจะสามารถสร้างนักเรียนที่มีทักษะการคิดวิเคราะห์ ความสามารถในการแก้ปัญหา และความมั่นใจในศักยภาพของตนเอง

อีกหนึ่งในปัญหาที่สำคัญของการประเมินผล คือ การให้ความสำคัญกับคะแนนและเกรดมากกว่ากระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาของผู้เรียน นักเรียนหลายคนรู้สึกท้อแท้จากตัวเลขที่ปรากฏในผลการเรียนทั้งที่ศักยภาพและความฉลาดของมนุษย์ไม่สามารถสะท้อนออกมาได้จากเกรดเพียงอย่างเดียว ดังที่มีคำกล่าวว่า “Grades don’t define intelligence, but meaningful assessment shapes learning” การประเมินที่ดีควรเป็นมากกว่าการให้คะแนน แต่ต้องสามารถสะท้อนจุดแข็ง จุดที่ต้องพัฒนา และแนะแนวทางให้นักเรียนก้าวไปข้างหน้าได้อย่างมั่นใจ การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เป็นเครื่องมือสำคัญของการประเมินที่มีประสิทธิภาพการให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจจุดที่ต้องปรับปรุง และเรียนรู้จากข้อผิดพลาดของตนเอง “Feedback is the breakfast of champions” ดังที่ Ken Blanchard ได้กล่าวไว้ ข้อมูลย้อนกลับที่ดีไม่ใช่เพียงแค่การบอกว่าคำตอบถูกหรือผิด แต่ต้องเป็นคำแนะนำที่ช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง Nutley (2024)

สรุปองค์ความรู้

บทความนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบการจัดการศึกษาในปัจจุบันที่ยังมีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ซึ่งปัญหาที่พบอย่างชัดเจนได้แก่ 1) ปัญหาการเข้าถึงการศึกษา เด็กในพื้นที่ชนบทและกลุ่มเปราะบาง เช่น เด็กจากครอบครัวยากจน เด็กต่างด้าว และเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ประสบอุปสรรคในการเข้าเรียน ปัจจัยด้านภูมิศาสตร์ การเดินทางที่ยากลำบาก และข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐาน ทำให้เด็กจำนวนมากไม่สามารถเข้าเรียนได้อย่างต่อเนื่อง 2) ปัญหาความแตกต่างด้านคุณภาพการศึกษาโรงเรียนในเมืองมีทรัพยากรที่ดีกว่า หลักสูตรและสื่อการเรียนรู้ไม่ได้ถูกออกแบบให้เหมาะสมกับผู้เรียนทุกกลุ่ม ขาดการพัฒนาครูให้สามารถปรับการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความหลากหลาย 3) ปัญหาทางเศรษฐกิจที่กระทบต่อโอกาสทางการศึกษา ครอบครัวที่มีรายได้น้อยมักประสบปัญหาในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน เนื่องจากค่าใช้จ่ายแฝง แม้ว่ารัฐบาลจะมีนโยบายช่วยเหลือ แต่ยังมีเด็กบางกลุ่มที่ไม่ได้รับความช่วยเหลืออย่างทั่วถึง 4) ระบบการวัดผลและประเมินผลในประเทศไทยยังคงใช้มาตรฐานเดียวกันสำหรับทุกคน ซึ่งอาจไม่สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนที่มาจากบริบทที่แตกต่างกัน

แนวทางสำคัญที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงการจัดการศึกษาอย่างเสมอภาค แบ่งออกเป็น 4 แนวทางด้วยกันคือ 1) การนำเทคโนโลยีที่เรียกว่าเทคโนโลยีการเรียนรู้แบบปรับตัว (Adaptive Learning Technology) มาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มการเข้าถึงการเรียนรู้ของนักเรียนทุกกลุ่ม เทคโนโลยีนี้ช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา และปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล นอกจากการใช้เทคโนโลยีแล้ว 2) การปรับแนวทางการสอนให้เหมาะสมกับความแตกต่างของนักเรียนก็เป็นปัจจัยสำคัญ ครูควรออกแบบการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่น และเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Multicultural Education) และพหุปัญญา (Multiple Intelligences) โดยใช้แนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) เพื่อให้สอดคล้องกับพื้นฐาน ความถนัด และความสนใจของนักเรียน เพื่อให้มั่นใจว่านักเรียนทุกคน

สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ภาครัฐควรมีการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละพื้นที่ แทนที่จะใช้แนวทางการจัดสรรแบบเท่ากันทุกแห่ง อ้างอิงข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียนและชุมชน จะช่วยให้สามารถกำหนดงบประมาณให้กับโรงเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือมากที่สุดได้อย่างมีประสิทธิภาพตามแนวคิดของประเทศนิวซีแลนด์ 4) การปรับเกณฑ์วัดผลให้ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับทฤษฎีปัญญา (Multiple Intelligences) โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความสามารถผ่านวิธีการที่หลากหลาย แทนการพึ่งพาการสอบเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ ควรเปลี่ยนมุมมองของการประเมินจาก “การตัดสิน” เป็น “การพัฒนา” โดยเน้นการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจจุดแข็งและจุดที่ต้องปรับปรุง สุดท้าย ควรลดการให้ความสำคัญกับเกรดและใช้การประเมินที่สะท้อนพัฒนาการของผู้เรียน

จากบทความนี้จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาอย่างเสมอภาคเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างสังคมที่เท่าเทียมและเปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถพัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตาม การทำให้การศึกษาสามารถเข้าถึงได้สำหรับทุกคนนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ตั้งแต่ผู้กำหนดนโยบาย ครู ผู้ปกครอง ไปจนถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย การพัฒนานโยบายการศึกษาเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนผู้เรียนที่มาจากครอบครัวรายได้ต่ำ การออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละบุคคล และการส่งเสริมการประเมินผลที่เน้นการพัฒนา จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำและทำให้การศึกษาเป็นเครื่องมือที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ มีบทบาทสำคัญในการลดช่องว่างทางภูมิศาสตร์และเศรษฐกิจ ทำให้ผู้เรียนในทุกพื้นที่สามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพได้อย่างเท่าเทียม โดยครูต้องเข้าใจและยอมรับความแตกต่างของผู้เรียน เพื่อออกแบบการสอนที่เหมาะสมและสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงความสามารถเฉพาะตัวได้เต็มที่ เมื่อทุกภาคส่วนร่วมมือกันสร้างระบบการศึกษาที่ตอบสนองทุกความแตกต่าง การศึกษาจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาศักยภาพและความมั่นใจของผู้เรียนทุกคน หากการศึกษาไทยสามารถดำเนินไปในทิศทางนี้ได้ จะเป็นก้าวสำคัญสู่อนาคตที่เด็กและเยาวชนทุกคนได้รับโอกาสที่เท่าเทียมในการเรียนรู้และเติบโตไปพร้อมกัน

References

- Down's Syndrome Association. (n.d.). *Planning an inclusive and accessible curriculum for all learners*. <https://www.downs-syndrome.org.uk/wp-content/uploads/2023/10/Education-ProjectPlanning-an-inclusive-and-accessible-curriculum-for-all-learners-09.10.23.pdf>
- Educa Thai. (n.d.). *One size fits all Differentiated Instruction*. <https://www.educathai.com/knowledge/articles/305>
- Educa Thai. (2020). *Applying the Concept of SLC in the Classroom*. <https://www.educathai.com/knowledge/articles/480>
- Educa Thai. (2020). *SLC - School as Learning Community: What Is It?*. <https://www.educathai.com/knowledge/articles/481>
- Equitable Education Fund. (2022, June 16). *Lessons learned from educational reform: The key to equity*. <https://www.eef.or.th/article-the-key-to-equality-finland-new-zealand-thailand/>
- Google Blog. (n.d.). *Adaptive learning technology*. <https://blog-google.translate.goog/outreach>

initiatives/education/adaptive-learning-technology

Ministry of Foreign Affairs. (2008). *Universal Declaration of Human Rights*.

https://humanrights.mfa.go.th/upload/pdf/udhr-th-en.pdf?utm_source=chatgpt.com

Pisa Thailand. (2018, May 17) Are Rural and Urban Schools Different? How?

<https://pisathailand.ipst.ac.th/issue-2019-41/>

Ratana, C. (2015). *The development of an educational management model for migrant children in Thailand*. <http://ithesisir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/133/1/21.53260917>

Reading Rockets. (n.d.). *Teaching to the test: Just say no*.

<https://www.readingrockets.org/topics/curriculum-and-instruction/articles/teach-test-just-say-no>

Royal Thai Government Gazette. (1999). *National Education Act B.E. 2542 (1999)*. Volume 116, Part 78, Page 1.

Royal Thai Government Gazette. (2017). *National Education Act (No. 4) B.E. 2560 (2017)*. Volume 134, Part 63, Page 2.

Nutley, T. (2024, August 27). *Feedback: The breakfast of champions*.

<https://ukcpd.co.uk/feedback-the-breakfast-of-champions/>

Zev, M. (n.d.). *Einstein didn't say it, and neither should you*. Medium.

<https://medium.com/@MarcZev/einstein-didnt-say-it-and-neither-should-you-1e121ba0866f>